

HARJAVALLAN KAUPUNKI
YLEISTEN ALUEIDEN
TOIMINTAPAikkojen
TURVALLISUUSASIAKIRJA
2026

Leikkipaikat

Skeittipaikka

Ulkokuntoilupaikat

Frisbeegolfradat

Peli- ja luistinkentät

Uimarannat

Laatinut Arja Ruski 27.11.2023

Päivittänyt Anna Tuomi 18.3.2026

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	4
1 Johdanto	5
1.1 Tavoitteet	5
1.2 Toimintapaikat	5
1.3 Viranomaisvalvonta ja ohjeistus	6
2 Turvallisuusasioista vastaava organisaatio	7
2.1 Yleiset alueet	7
2.1.1 Toimintapaikkojen suunnittelu	7
2.1.2 Toimintapaikkojen rakentaminen ja omaisuudenhallinta	8
2.1.3 Toimintapaikkojen turvallisuuteen liittyvä vastuu ja tehtävät kunnossapidossa	8
2.1.4 Leikkipaikkojen tarkastusryhmä	9
3 Toimintapaikkojen riskinarviointi ja onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen	9
3.1 Yleistä	9
3.2 Vakavan onnettomuuden riski	12
3.3 Leikkipaikat	13
3.3.1 Leikkipaikkojen riskinarviointi	13
3.3.2 Leikkipaikkojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen	14
3.3.3 Talviaika	14
3.4 Ulkokuntoilupaidat	14
3.4.1 Ulkokuntoilupaidojojen riskinarviointi	15
3.4.2 Ulkokuntoilupaidojojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen	15
3.5 Skeittipaikat	16
3.5.1 Skeittipaikkojojen riskinarviointi	16
3.5.2 Skeittipaikkojojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen	17
3.6 Frisbeegolfradat	17
3.6.1 Frisbeegolfratojojen riskinarviointi	17
3.6.2 Frisbeegolfratojojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen	17
3.7 Peli- ja luistinkentät	17
3.7.1 Peli- ja luistinkenttien talviajan riskinarviointi	18
3.7.2 Peli- ja luistinkenttien kesäajan riskinarviointi	18
3.7.3 Peli- ja luistinkenttien onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen	18

3.8 Yleiset uimarannat	19
3.8.1 Uimarantojen turvallisuus	19
3.8.1.1 Kultakoukun uimaranta	20
3.8.1.2 Kreetalan uimaranta	20
3.8.1.3 Pirkkalan uimaranta	21
4 Perehdyttäminen ja kelpoisuusvaatimukset	21
4.1 Turvallisuusasiakirjan seuranta ja päivitykset	21
4.2 Vastuutahojen kelpoisuus	21
5 Toimintapaikkojen tarkastaminen ja huolto	22
5.1 Laatu	22
5.2 Toimintapaikkojen tarkastaminen	22
5.2.1 Yleistä	22
5.2.2 Tarkastusten tekijät	23
5.2.3 Käyttöönottotarkastus	23
5.2.4 Rutiininomainen silmämääräinen tarkastus	24
5.2.5 Toimintatarkastus	25
5.2.6 Vuositarkastus	25
5.3 Huollot	26
5.4 Korjaukset	26
5.5 Talviajan toimenpiteet	27
5.6 Dokumentointi ja tiedonkulku	27
5.6.1 Dokumenttien säilytys	27
5.6.2 Yleisten alueiden päivystystoiminta	27
6 Vaara- ja vahinkotilanteiden käsittely	28
6.1 Onnettomuuskirjanpito	28
6.2 Onnettomuuksista tiedottaminen valvontaviranomaiselle	28
7 Tiedottaminen käyttäjille	28
Lähteet	29

Tiivistelmä

Tämä kuluttajaturvallisuuslain edellyttämä turvallisuusasiakirja on laadittu Harjavallan kaupungin yleisillä alueilla sijaitsevia leikki- ja skeittipaikkoja, ulkokuntoilupaikkoja, peli- ja luistelukenttiä, frisbeegolfratoja ja uimarantoja varten. Asiakirja on pyritty laatimaan siten, että se palvelee hyvin toimintapaikoista vastaavia tahoja sekä on riittävä myös palvelujen käyttäjille.

Asiakirjan on laatinut kaupungin Teknisten palvelujen yleisten alueiden kunnossapitoon, suunnitteluun ja rakennuttamiseen osallistuvat henkilöt. Asiakirjassa on hyödynnetty myös muiden kaupunkien valmiita turvallisuusasiakirjamalleja.

Huolellinen kunnossapito vaikuttaa toimintapaikkojen turvallisuuteen ratkaisevasti. Aiemmat ratkaisut, kuten sijainti, rakentamisajan määräykset ja ajankohdalle tyypillinen suunnittelu eivät aina vastaa nykypäivän vaatimuksia, ja niiden muuttaminen on erittäin kallista ja hankalaakin.

Asiakirjan ajantasaisuus tarkistetaan vuosittain ja pyritään siihen, että asiakirjan kuvaukset toteutuvat mahdollisimman hyvin myös käytännössä.

1 Johdanto

1.1 Tavoitteet

Palvelun tarjoajan tulee huolehtia toimintapaikkojen turvallisuudesta. Turvallisuusasiakirja on toimintamalli, joka ohjaa ja selventää kaikille palvelun tuottamisessa oleville henkilöille ja tahoille, mitä riittävän turvallisen palvelun tuottaminen edellyttää toimintapaikan elinkaaren kaikissa vaiheissa aina suunnittelusta kunnossapitoon. Turvallisuusasiakirjan tavoitteena on selventää kaupungin yleisten alueiden toimintapaikkojen hallinnoinnin. Suunnittelun, rakentamisen sekä erityisesti kunnossapidon käytäntöjä ja edistää turvallisuutta. Asiakirja antaa myös kuntalaisille kuvan toimintapaikkojen yksityiskohtaisemmasta kunnossapidosta.

1.2 Toimintapaikat

Tässä kappaleessa esitetään turvallisuusasiakirjan piiriin kuuluvien Teknisten palvelujen hallinnoimien toimipaikkojen määrät ja sijainti vuoden 2026 tilanteen mukaisesti.

Tällä hetkellä yleisten alueiden leikkipaikkoja on yhteensä 16 kpl, koulujen piha-alueella 2 kpl ja päiväkodeilla 3 kpl. Uimarantoja on kolme: Kultakoukku, Kreetalan uimaranta ja Pirkkalan uimaranta. Kultakoukun uimarannalta löytyy lähiliikuntapaikka ja leikkivälineitä. Skeittiparkki on Toimintakeskuksen yhteydessä (Koulukatu 4). Peliareenat ovat Pirkkalan (Rantalankatu 1) ja Keskustan kouluilla (Myllykatu 3). Ulkokuntoiluvälineet ovat Hiittenharjulla (Liikuntatie) ja Tapahtuma-aukiolla (Vesihiihtäjänkuja). Frisbeegolfradat sijaitsevat Hiittenharjulla (Hiittenharju discgolfpark, Hiittenharjuntie), Tapahtuma-aukion ympäristössä (Harjavalta discgolfpark, Koulukatu) ja Savirapakonkalliolla (Savitsi discgolfpark, Kettulantie 104).

Toimintapaikkojen sijainnit:

Leikkikentät:

Aitakorvenkadun leikkikenttä	Aitakorvenkatu 11
Havingin leikkikenttä	Salomaankatu 2–4
Hiirijärven leikkikenttä	Hiirijärven koulutie 213
Kalevan leikkikenttä	Ainonkatu
Keserin leikkikenttä	Peltokatu 9
Kreetalan leikkikenttä	Kreetalankatu 8
Kuparikylän leikkikenttä	Ylöjärventie
Pirilän leikkikenttä	Simulankuja
Pirkkalan leikkikenttä	Rantalankatu
Räikänmäen leikkikenttä	Pokkisenkatu 3–5
Salolan leikkikenttä	Taunonkatu 4
Torttilan leikkikenttä	Maantilankuja 9
Tuiskun leikkikenttä	Liisankatu 4–6

Tuomolan leikkikenttä	Tuomolankatu 8
Uotilan leikkikenttä	Käenkatu
Valtavimpula	Keskustie 3

Koulut ja päiväkodit:

Keskustan ala- ja yläkoulu	Myllykatu 3 A ja C
Pirkkalan koulu	Rantalankatu 1
Joenrannan päiväkoti	Jokikatu 4
Pohjoisrannan päiväkoti	Kaanaankatu 2
Vinnarin päiväkoti	Kettulantie 4

Uimarannat:

Kultakoukun uimaranta	Siltatie 193
Kreetalan uimaranta	Kreetalankatu 14
Pirkkalan uimaranta	Pohjoisrannantie 705

1.3 Viranomaisvalvonta ja ohjeistus

Kuluttajaturvallisuuslainsäädäntö edellyttää turvallisuusasiakirjan laatimista. Laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta (185/2025) määrää, että vastuu tavaroiden ja palvelujen turvallisuudesta on toiminnanharjoittajalla tai muulla palveluntarjoajalla, kuten kunnalla tai seurakunnalla. Lain mukaan palvelujen tarjoajien on toimittava huolellisesti ja varmistettava, ettei palvelujen käyttämisestä aiheudu vaaraa kuluttajille tai lähistöllä oleville henkilöille.

Velvollisuuksissa painotetaan ennakoivaa vaarojen tunnistamista, turvallisuuden jatkuvaa seuranta ja parantamista sekä palveluntarjoajan turvallisuustyön dokumentointia hänelle tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Kulutuspalvelulaissa toimipaikkojen viranomaisvalvonta on pääosin Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes). Hygieniakysymyksissä, kuten leikkipaikkojen hiekkalaatikat, kahluualtaat ja uimavedet, valvontavastuu on kaupungin ympäristöterveysyksiköllä. Tukes ohjeistaa palvelun tarjoajia palveluiden turvalliseen järjestämiseen. Tukesin organisaatiossa tämän asiakirjan palveluja valvoo ja ohjeistaa Kuluttajapalvelut -ryhmä. Koska valvontaa ja ohjeistusta tehdään paikallistason sijaan Tukesista käsin ja aikaisempaan verrattuna verrattain vähäisin henkilöresurssein, keskittyy tämä viranomaistoiminta etupäässä toiminnanharjoittajien turvallisuusjohtamiseen ja niin sanottujen isojen linjojen toimivuuteen. Tarvittaessa puututaan myös pienempiin yksityiskohtiin ja välinetoimittajien tuotteiden turvallisuuteen ja heidän toimintaansa.

Toimintapaikkojen turvallisuutta ohjaavat myös lukuisat Suomen Standardisoimisliiton standardit, joita on julkaistu vuodesta 1998 lähtien. Nämä standardit päivittyvät muutamien

vuosien välein ja esimerkiksi leikkipaikkojen standardeihin (EN 1176-1 – 1176-11) on tehty mittava päivitys vuoden 2017 lopulla. Standardit voivat olla erikoistuneita tiettyihin toimintapaikkoihin tai esimerkiksi varusteisiin. Jos samalla alueella on useita toimintapaikkoja, aluetta tarkastellaan tarkimman standardin mukaan. Esimerkiksi leikkipaikoilla olevien ulkokuntoilulaitteiden tulee täyttää myös leikkipaikkojen standardit. Tämän turvallisuusasiakirjan ja tarkastusten pohjana toimivat seuraavat eurooppalaiset turvallisuusstandardit:

- EN 1176 Leikkikenttävälineet ja turva-alustat 1–11
- EN 1177 Leikkikenttien iskuja vaimentavat alustat. Testimenetelmät iskunvaimennuksen määrittämistä varten.
- EN 16630 Ulos julkiseen käyttöön pysyvästi asennetut kuntolaitteet. Turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät.
- EN 16899 Urheilu- ja vapaa-ajan välineet. Parkourvälineet. Turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät.
- EN 14974 Skeittipuistot. Turvallisuusvaatimukset ja testimenetelmät.
- EN 15312 Julkisten liikuntapaikkojen liikuntavälineet. Yleiset vaatimukset, turvallisuusvaatimukset ja testausmenetelmät.
- EN 1270 Pelikenttävarusteet. Koripallotelineet. Toiminnalliset ja turvallisuusvaatimukset sekä testausmenetelmät.
- EN 16579 Pelikenttävarusteet. Siirrettävät maalit ja holkkimaalit. Toiminnalliset ja turvallisuusvaatimukset sekä testausmenetelmät.
- EN 748:2013 + A1:2018 Pelikenttävarusteet. Jalkapallomaalit. Toiminnalliset ja turvallisuusvaatimukset sekä testimenetelmät.

2 Turvallisuusasioista vastaava organisaatio

2.1 Yleiset alueet

Harjavan kaupungin Tekniset palvelut vastaa esimerkiksi maankäytön ja yleisten alueiden suunnittelusta, toteuttaa yleisten alueiden rakentamishankkeet, vastaa infraomaisuuden hallinnasta, valvoo kaduilla ja yleisillä alueilla tapahtuvaa rakentamista sekä vastaa asiakaspalvelusta. Tekniset palvelut määrittää kunnossapitopalvelujen laatutason ja toiminnalliset vaatimukset. Tekniset palvelut toimialueen toiminnasta vastaa Tekninen johtaja.

2.1.1 Toimintapaikkojen suunnittelu

Toimintapaikkojen suunnittelusta ja suunnitteluttamisesta vastaa Teknisten palvelujen alaisuudessa toimiva Kunnallistekniset palvelut. Toimintapaikkojen suunnittelussa

noudatetaan aiheesta laadittuja standardeja ja Tukesin antamia ohjeita. Toimintapaikoille suunniteltavien välineiden, rakenteiden ja turva-alustojen tulee olla standardien mukaisia. Standardeista voidaan perustellun riskinarvioinnin jälkeen poiketa, mikäli turvallisuudesta ja suunnitelman toimivuudesta voidaan muutoin varmistua ja ratkaisu on suunnittelun tilaajalla hyväksytty. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niiden toimintapaikkojen suunnitteluun, joissa halutaan yhdistää leikkitoimintoja liikunnallisempiin toimintoihin.

Tekniset palvelut vastaa siitä, että toimintapaikkojen kaikki suunnitelmat, mukaan lukien valaistus ja hulevesi, ovat turvallisuusnäkökulmasta kulloinkin voimassa olevien standardien ja viranomaisohjeiden mukaisia, ja suunnitelma-asiakirjat on tarkistettu ja hyväksytty ennen rakentamista tai kilpailuttamista. Toimintapaikkojen suunnitelma-asiakirjoihin sisältyy riskinarviointi kohteen luonteen edellyttämässä laajuudessa. Menettelytavat koskevat sekä oman organisaation tekemiä että konsultilta tilattuja suunnitelmia.

2.1.2 Toimintapaikkojen rakentaminen ja omaisuudenhallinta

Tekniset palvelut vastaa muun muassa yleisten alueiden investointikohteiden rakennuttamisesta, valaistuksesta ja erikoisrakenteista, sekä yleisten alueiden kunnossapidosta ja laadun valvonnasta. Myös toimintapaikkojen omaisuudenhallinta ja mahdollinen toimintapaikkojen poisto kuuluvat tämän yksikön toimenkuvaan. Tekniset palvelut informoi Teknistä lautakuntaa omaisuuden tilasta ja hoitaa kilpailutukset ja siihen liittyvät asiakirjat.

2.1.3 Toimintapaikkojen turvallisuuteen liittyvä vastuu ja tehtävät kunnossapidossa

Toimintapaikkojen valmistumisen jälkeen vastuu niiden pitämisestä riittävän turvallisina siirtyy kunnossapidolle. Harjavallan kaupungin toimintapaikkojen kunnossapitovastuu on Tekniset palvelut yksiköllä. Toimintapaikkojen kunnossapitoon liittyville tehtäville on määritelty vastuuhenkilöt. Vuositarkastukset ja käyttöönottotarkastukset suorittaa Teknisten palvelujen kaksi koulutettua työntekijää. Pääasiallisia tehtäviä toimintapaikkojen turvallisuuteen liittyen ovat muun muassa:

- Silmämääräisten tarkastusten ja toimintatarkastusten tekeminen ja kohteiden riskiarvioinnista vastaaminen
- Vuositarkastusten tekeminen ja kohteiden riskiarvioinnista vastaaminen
- Tarkastusten kirjaaminen
- Kohteiden puhtaanapito, leikkivälineiden huollot ja kausiasennukset, sekä kiireiset korjaukset
- Kausityövoiman perehdyttäminen turvallisuusasioihin soveltuvin osin
- Kohteissa tapahtuvista muutoksista, kuten välinevaihdosta, tai poistetuista välineistä raportointi asioita hoitavalle taholle rekisteritietojen ajantasaisuuden varmistamiseksi.
- Korjaus ja muutostöiden dokumentointi sovitulla tavalla (esim. päivämäärä, tekijä ja käytetyt osat tai tarvikkeet)

- Varaosien tilaaminen sovitulla tavalla
- Vakavammissa rikkoutumistilanteissa välitön asiaan reagoiminen ja tarpeellisten tahojen informoiminen
- Kohteiden infotaulujen asennuksista ja päivityksistä vastaaminen
- Tietoon tulleiden vahinkojen ja niin kutsuttujen läheltä piti tilanteiden ilmoittaminen vastuutahoille
- Käyttäjäpalautteeseen reagoiminen ja vastaaminen
- Alan lainsäädännön, standardien ja viranomaisohjeiden ajankohtainen seuraaminen ja käytäntöön vieminen

Tämän listan mukaisten tehtävien suorittamisen varmistaminen kuuluu Harjavallan kaupungin Teknisille palveluille. Tekniset palvelut valvoo näiden asioiden toteutumista on työn tekijänä oma henkilöstö tai yksityinen urakoitsija.

2.1.4 Leikkipaikkojen tarkastusryhmä

Harjavallan kaupunki on aikaisemmin ostanut leikkipaikkojen tarkastajan palvelut vuositarkastukseen ulkopuoliselta toimijalta. Vuoden 2021 lopulla kaksi henkilöä kunnallisteknisistä palveluista suoritti tarkastajan koulutuksen. Koulutuksen jälkeen he pätevytyivät suorittamaan vuositarkastuksia ja käyttöönottotarkastuksia. Tämän lisäksi toimintatarkastuksia tehdään 8–12 viikon välein kauden aikana ja sen lisäksi 1–3 viikon välein silmämääräisiä tarkastuksia.

Kaikki tarkastukset kirjataan ja kaikkiin esille tulleisiin vakaviin turvallisuuspuutteisiin reagoidaan välittömästi ja niistä tiedotetaan heti kaikille asianosaisille. Vakavan turvallisuuspuutteen seurauksena väline tai toiminto asetetaan välittömästi käyttökieltoon. Välineet tai toiminnon käyttö pyritään estämään kohteeseen soveltuvilla keinoilla, kuten huomionauhalla ja käyttökiellosta kertovalla kyltillä. Yllättäviä vakavia turvallisuuspuutteita voi aiheutua esimerkiksi ilkvallan seurauksena.

Alueen käyttäjät ovat usein ensimmäinen taho, joka havaitsee rikkoutuneen välineen tai muun turvallisuuteen vaikuttavan puutteen. Tämän vuoksi toimintapaikkojen infokylteissä on kaupungin keskuksen numero, johon voi virka-aikana (9.00–15.00) soittaa. Alueen käyttäjät voivat tehdä ilmoituksen huomaamastaan ilkvallasta, rikkoutuneista välineistä tai muista tekemistään kohteen kuntoon, turvallisuuteen tai siisteyteen liittyvistä huomioista.

3 Toimintapaikkojen riskinarviointi ja onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen

3.1 Yleistä

Palvelun tarjoajan tulee huolehtia toimintapaikkojen turvallisuudesta. Toimintapaikkojen turvallisuutta edistävät toimenpiteet perustuvat moniin eri tekijöihin, kuten kohteiden

tarkistamiseen, kunnossapitoon, toimintapaikoilla sattuneisiin vahinkoihin, paikan käyttöasteeseen, käytettävissä oleviin resursseihin sekä yleiseen riskiarviointiin. Turvallisuutta edistetään päivittäisen kunnossapidon aikana tehtävien havaintojen, säännöllisten tarkastusten ja riskinarvioinnin pohjalta.

Myös välineiden tai rakenteiden elinkaaren vaihe ja kaista edellä mainituista tekijöistä muodostuva kokonaispriorisointi vaikuttavat turvallisuustoimenpiteisiin.

Turvallisuusstandardit ja viranomaisohjeet ovat perustana toimenpiteitä mietittäessä.

Toimintapaikkojen riskienarvioinnin lähtökohtana on kulutuspalvelulainsäädäntö.

Kulutuspalvelulaki viittaa olemassa oleviin standardeihin sekä kansallisiin viranomaisohjeisiin kulutuspalvelujen vaatimuksenmukaisuuden arvioinnissa. Standardien noudattaminen ei lain mukaan ole pakollista, mutta ne ovat erinomainen työkalu toimintapaikkojen hyväksyttävän riskitason määrittämiseksi

Riskiarvioinnin tarkoituksena on tunnistaa vaarat, määrittää riskin suuruus ja arvioida riskin vakavuus. Arvio on tehtävä tapauskohtaisesti, sillä mm. välineen asennus, asennuspaikka sekä käyttäjien ikä ja määrä vaikuttavat siihen millaiseksi riski kohteessa muodostuu.

Toimintapaikkojen riskienarviointi aloitetaan jo suunnitteluvaiheessa. Riskiarviointi tehdään toimintapaikan toiminnon ja sitä ympäröivän alueen osalta. Toimintapaikkojen riittävän turvallisuustason saavuttaminen alkaa suunnittelusta ja rakentamisesta. Valmis kohde on riittävän turvallinen, kun suunnittelija on ottanut huomioon voimassa olevat standardit, tarkentavat kansalliset viranomaisohjeet ja valinnut standardien mukaiset välineet sekä ottanut huomioon turvallisuuteen vaikuttavat ympäristötekijät, kuten läheisyydessä olevan vilkkaan tien, vesistön tai jyrkät paikat. Näiden perusteella tehdään riskinarvio ja tapauskohtaisesti harkitaan tarvittavat ratkaisut riskin vähentämiseksi. Myös rakentamisen on oltava ammattitaitoista ja valvottua. Joidenkin harrastustoimintojen yhteydessä tehdään yhteistyötä eri seurojen kanssa. Osa harrasteisiin tarvittavista rakenteista muodostaa loukkaantumisen riskin niin harrastelijoille kuin alueen muille käyttäjille. Koska yleiset alueet ovat kaikkien käytettävissä, on harrastepaikkojen suunnittelussa tehtävä tapauskohtaisia ratkaisuja riskien hallitsemiseksi.

Standardeissa on jonkin verran tulkinnanvaraa eivätkä ne kata aivan kaikkia toimintapaikkojen toteutusratkaisuja, joten tapauskohtainen riskinarviointi on aina erittäin suositeltavaa. Täysin turvallista, niin sanottua 0-riski kohdetta, ei ole mahdollista eikä järkevää toteuttaa. Myös alan turvallisuusstandardit sallivat tietyn tyyppisiä riskejä. Lapsille tulee tarjota riittävästi hyväksyttäviä riskejä monipuolisen kehittymisen tueksi. Esimerkiksi välineistä putoaminen, kompastuminen, vaatteiden juuttuminen välineisiin, tahallinen korkeariskinen välineiden väärinkäyttö tai talviajan aiheuttamat turvallisuuspuutteet ovat esimerkkejä hyväksyttävistä riskeistä. Ammattitaitoisen suunnittelun ja rakentamisen sekä turvallisten välinehankintojen lisäksi palvelun tarjoajan tulee huolehtia toimintapaikkojen turvallisuudesta säännöllisellä tarkastustoiminnalla ja huolloilla sekä näiden dokumentoinnilla.

Seuraavissa luetteloissa kuvataan toimintapaikkojen riskinhallintakeinoja yleisesti

Kaavoitus ja suunnittelu koko elinkaaren ajalla

- Turvallisen sijainnin valinta ympäristö huomioiden
- Standardien ja viranomaisohjeiden noudattaminen koko kohteen alueella
- Standardien mukaisten välineiden valinta
- Ilkivallan ja kunnossapidon huomioiminen suunnittelussa
- Vain harkittujen ja perusteltujen poikkeamien tekeminen ”säädöksistä”
- Suunnitelmien ennakkotarkastaminen ja hyväksyminen
- Rakentajajäystävällinen suunnittelu riittäväillä toleransseilla

Rakentaminen

- Suunnitelman noudattaminen
- Kohteen rakentamisen aikainen suojaaminen, tiedotus sekä työturvallisuus
- Mahdollisten suunnitelmapuutteiden esille nostaminen heti niitä huomattaessa
- Rakentamisen aikainen valvonta ja maan alle jäävien rakenteiden tarkistaminen ja tarvittaessa dokumentointi
- Välineiden asentaminen asennusohjeen mukaan ja mahdollisten puutteiden korjaaminen ennen käyttöönottoa
- Kohteen luovuttaminen kunnossapitoon ja dokumentointi
- Tietojen päivittäminen

Kohteen käyttö

- Käyttäjien opastaminen infotauluilla varsinkin riskeistä, joita on vaikea huomata tai ymmärtää
- Palautteen kerääminen käyttäjiltä ja siihen reagoiminen
- Ilkivaltailmoitusten purku joka arkipäivä

Säännölliset tarkastukset

- Silmämääräiset tarkastukset 1–3 viikon välein kauden aikana paikan mukaan
- Toimintatarkastukset 8–12 viikon välein kaudella leikkikentillä ja kiinteistöillä ympäri vuoden
- Vuositarkastus, sekä tietojen päivittäminen
- Riskinarviointi jokaisessa tarkastuksessa
- Toimenpiteisiin ryhtyminen epäkohtien ilmaantuessa, käyttökieltoon asettaminen
- Toimenpiteiden dokumentointi
- Säännöllinen kouluttautuminen

Huollot ja korjaukset

- Välineiden turvallisuuden ja toimivuuden säilyttäminen

- Kiireellisten vaaraa aiheuttavien vikojen välitön korjaaminen tai poisto riskin mukaisesti
- Toimenpiteiden dokumentointi

Toimintapaikkojen hallinto ja palvelutarjoajan velvollisuudet

- Turvallisuusasiakirjan päivitys ja realismi sekä kaikkien osapuolten perehdyttäminen
- Turvallisuuspuutteiden ennaltaehkäisevä minimointi
- Vastuuhenkilöiden nimeäminen
- Muuttuvien säädösten seuraaminen ja haltuunotto sekä niistä kaikkien osapuolten informoiminen

3.2 Vakavan onnettomuuden riski

Tämän turvallisuusasiakirjan toimintapaikkatyypeistä leikkipaikkoja on Harjavallassa eniten ja niiden turvallisuustyöstä on useiden vuosien kokemus. Leikkipaikkojen turvallisuutta arvioitaessa on alalla käytössä epävirallinen termi vakavan onnettomuuden riski eli *vorin*. Joitakin mahdollisesti vakavan onnettomuuden aiheuttavia riskejä ovat:

- Pään kiinnijuuttuminen
- Kaulan kiinnijuuttuminen
- Hupparinnarun kiinnijuuttuminen
- Liian pieni tai liian kova putoamisalue
- Tahattoman putoamisen vaara
- Aidan puuttuminen, kun leikkipaikan vieressä on ilmeinen vaara

Edellä kuvattujen riskien lisäksi pahoin rikkoutuneet välineet voivat aiheuttaa vakavaa vahinkoa, ellei niihin puututa välittömästi. Lisäksi leikkipaikoilta löytyy lähtökohtaisesti vähemmän vaarallisia riskejä, joiden toteutuminen tuottaa todennäköisesti vähemmän vakavan seurauksen. Vakavan onnettomuuden riskin tunnistaminen edellyttää jo kohtalaisen runsasta perehtymistä, kouluttautumista ja kokemusta leikkivälineiden turvallisuustyöstä.

Edellä mainittuja vakavan onnettomuuden riskejä tulee soveltaen käyttää myös leikkipaikkojen kaikkien varusteiden ja rakenteiden, kuten aitojen, turvallisuuden tarkasteluun, sillä lapset käyttävät leikkeihinsä varsinaisten leikkivälineiden lisäksi kaikkia leikkipaikan rakenteita ja lähialuetta.

Vakavan onnettomuuden riskit liittyvät keskeisesti leikkipaikan riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusmenetelmä on tunnistaa vaarat ja määrittää vahinkotapahtuman todennäköisyys. Riskejä on eriasteisia. Yleisesti voidaan siis ajatella, että kohteen puutteet ovat joko vakavan onnettomuuden riskejä tai vähäisempiä riskejä. *Vorin* perusajatukseen kuuluu se, että jos kyseinen riski toteutuu, voi seurauksena olla helposti vakava onnettomuus. Tällaisen riskin toteutumisen todennäköisyys kuitenkin vaihtelee suuresti ja välitön korjaustarve ratkaistaan tarkastusryhmän kesken.

Tätä leikkipaikoilla jo pidempään käytössä ollutta *vori*-periaatetta sovelletaan myös muihin tämän asiakirjan toimintapaikkoihin. Niissä riskit ovat osin samoja, mutta osin leikkipaikkojen *voreista* poikkeavia. Kouluttautuminen ja kokemus auttavat kaiken tyyppisten toimintapaikkojen riskien tunnistamisessa ja niiden suuruuden arvioinnissa. Näitä riskitekijöitä käsitellään yleisellä tasolla kohdissa 3.3–3.8.

3.3 Leikkipaikat

Harjavallassa leikkipaikat jakautuvat tasaisesti ympäri kaupunkia. Leikkipaikoilla käytetään yleensä 0–12-vuotiaiden ikäryhmille suunnattua perustason välineistöä. Leikkipaikkojen yhteydessä saattaa olla pieni pallokenttä, joista osa jäädytetään talvisin.

3.3.1 Leikkipaikkojen riskinarviointi

Vaikka riittävä turvallisuustaso olisi leikkipaikan suunnittelussa ja välinevalinnoissa huomioitu, saattaa turvallisellakin leikkipaikalla sattua onnettomuuksia. Leikki on sattumanvaraista toimintaa, jonka on tarkoitus olla myös haasteellista, joten tietty riskitaso on hyväksyttävä. Oikein toteutettu ja säännöllisesti huollettu leikkipaikka on kuitenkin kontrolloitu ja riittävän turvallinen ympäristö, josta vakavimmat vaaran aiheuttajat on poistettu. Muualla sattuessaan tapaturmasta aiheutuisi todennäköisesti vakavampi seuraus. Leikkipaikkojen turvallisuusvaatimuksia esitellään standardissa EN 1176-1-11.

Leikkipaikalla sattuvia vaaratilanteita voivat olla esim. erilaiset putoamiset, juuttumiset tai törmäykset. Myös leikkipaikalla käynnissä olevat kunnossapitotyöt tai lähellä sijaitsevat tiet tai vesistöt voivat aiheuttaa vaaratilanteita. Vaaratilanteisiin voi johtaa myös välineiden vääränlainen käyttö, kuten esimerkiksi pienten lasten avustaminen tai nostaminen isommille tarkoitettuun leikkivälineeseen. Leikkivälineet on suunniteltu niin, että lapsi pääsee itse kiipeämään välineeseen ollessaan riittävän ikäinen ja motorisesti riittävän taitava leikkiäkseen siinä.

Ympäristön riskitekijät voidaan ottaa huomioon jo uuden leikkipaikan sijaintia valittaessa. Olemassa olevien leikkipaikkojen peruskunnostuksissa riskiä aiheuttavat ympäristötekijät, kuten jyrkänteet, vesistöt tai suuret kivet tulee huomioida. Riskejä voidaan vähentää estämällä pääsy vaarallisille alueille tai poistamalla vaaran aiheuttaja kokonaan.

Leikkivälineiden käyttöön voidaan antaa kyltein erillistä ohjeistusta, mikäli siihen on riskiperusteisesti tarvetta. Esimerkiksi usean käyttäjän välineessä voi olla ohje maksimikäyttämäärästä ja pienten lasten nostamisesta isommille lapsille tarkoitettuun välineeseen voidaan varoittaa leikkipaikan yleisessä infotaulussa.

Harjavalan kaupungin leikkipaikkoja peruskorjataan 1–2 kentän vuosivauhdilla. Peruskorjauksessa uusitaan vanhentuneet välineet, putoamisalustat, mahdollisesti valaistus mikä kulloinkin katsotaan tarpeelliseksi. Muiden kenttien osalta korjataan tarkastuksissa havaitut kulumat ja rikkoutuneet osat. Muut korjaukset pyritään hoitamaan muutamassa

päivässä tiedon tultua, varaosien toimitusajat saattavat joskus aiheuttaa viivästystä. Talvikaudella Harjavallan leikkipaikoilla ei ole kunnossapitoa.

3.3.2 Leikkipaikkojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen

Maankäytön suunnittelussa pyritään varmistamaan, ettei leikkipaikkoja sijoiteta vilkkaiden katujen, junaratojen tai vesistöjen yhteyteen. Leikkipaikkojen läpi ei ohjata puistokäytäviä tai jalankulun ja pyöräilyn väyliä. Valaistuksen tulee olla riittävä, jolloin se mahdollistaa leikkialueen ja välineiden turvallisen käytön myös ilta-aikaan.

Leikkipaikkojen yhteydessä olevilta peli- tai pallottelualueilta ei saa lentää kiekkoja, palloja tai muita pelivälineitä leikkipaikalle. Tarvittaessa leikkialue tulee aidata riittävän korkealla aidalla, mikäli se rajautuu välittömästi pelikenttään, katu tai vesistöalueeseen ja tehty riskiarviointi puoltaa aitaamista.

Leikkipaikkojen käyttäjiä tulee informoida selkeästi muun muassa leikkipaikan talviolosuhteista ja talvikunnossapidosta sekä välineiden oikeasta käytöstä. Tiedottamista tehdään paikalla olevilla infokylteillä ja viestinnällä esim. kaupungin sivuilla. Turva-alustojen toimivuus ja uusien leikkipaikkojen turva-alustojen kelpoisuus tulee varmistaa käyttöönoton yhteydessä tai käyttämällä testitulokset täyttävää turvasoraa, hiekkaa tai –haketta.

Ilkivallan aiheuttamia yllättäviä riskejä voidaan vähentää suosimalla paremmin ilkivaltaa kestäviä rakenteita, esimerkiksi metallisia runkoja kiipeilytelineissä ja keinuissa. Säännöllisten tarkistusten välejä voidaan myös tihentää sellaisten kohteiden osalta, joissa esiintyy runsaasti ilkivaltaa.

3.3.3 Talviaika

Päiväkodeilla on kokeiltu keinujen talvikäyttöä ja kokeiluja jatketaan, jos halukkuutta löytyy. Leikkipaikoilla ei tehdä talvikunnossapitoa, mutta niillä tehdään tarkastuksia, jos keinuistuintimet ovat paikallaan.

Leikkipaikoilla ei ole talvikunnossapitoa. Talvikunnossapidossa ei pystytä varmistamaan tärkeimmän turvallisuusasian eli iskua vaimentavan turva-alustan kunnossapitoa. Myös leikkivälineiden päälle jäätyvä ja tiivistyvä lumi voivat oleellisesti muuttaa leikkivälineen mittoja sekä muotoja ja näin aiheuttaa vaaraa käyttäjille. Talvikunnossapidon puute kohteissa osaltaan varoittaa käyttäjiä siitä, ettei alue ole täydessä toimintakunnossa talvella.

3.4 Ulkokuntoilupaidat

Ulkona oleva kuntoiluun tarkoitettu toimintapaikka, jossa on tyypillisesti sisäkuntosalilla käytettävien laitteiden kaltaisia, vapaasti käytettäviä voimaili-, liikkuvuus- ja venytyslaitteita. Laitteet on tarkoitettu nuorille ja aikuisille tai yli 140 cm käyttäjille kohottamaan kuntoa laitteiden avulla tehtävien harjoitusten muodossa. Välineet ja laitteet eivät ole leikkivälineitä.

3.4.1 Ulkokuntoilupaikkojen riskinarviointi

Ulkokuntoilupaikat ovat monesti sijaintinsa vuoksi ilkeä vahinkoherkkiä. Rikotut välineet voivat aiheuttaa käyttäjille eriaistaisia vahinkoja. Kuntoilupaikkojen välineitä ei pääsääntöisesti ole suunniteltu pienten lasten käytettäväksi, joten niiden varomaton käyttö saattaa aiheuttaa lapsille vammoja.

Useimmilla kuntoilupaikoilla on edelleen välineitä, joissa on niin sanottuja litistäviä ja/tai leikkaavia rakenteita välineitä käytettäessä. Tällaisia rakenteita muodostuu tyypillisesti liikkuvien osien osuessa erilaisiin toppareihin sekä osien liikkua hyvin lähellä toisiaan. Vaarallisimmillaan tällaiset rakenteet ovat silloin, kun käyttäjän jokin vartalon osa voi epähuomiossa tai lipsahduksen seurauksena joutua kyseiseen väliin tai rakoon. Tyypillistä on, että putoamiskorkeudeltaan korkeimpia ulkokuntovälineitä ei ole varustettu asianmukaisella putoamisalustalla varsinkaan lasten ja nuorten tarkoituksenvastaista käyttöä ajatellen. Tarkoituksenvastaisen käytön seurauksena myös välineiden pään tai kaulan kiinnijuuttumiskohdat voivat aiheuttaa vahinkoa.

Markkinoilla olevien ulkokuntovälineiden tekniset ratkaisut ovat viime vuosina muuttuneet huomattavasti turvallisempaan suuntaan niitä koskevan turvallisuusstandardin EN 16630 tultua voimaan keväällä 2015. On tärkeää, että hankittavat välineet täyttävät voimassa olevan standardin vaatimukset. Kuntoiluvälineitä, jotka eivät täytä leikkivälineiden turvallisuusvaatimuksia, ei tule sijoittaa leikkialueille tai niiden välittömään läheisyyteen. Lapsiturvallisten eli leikkivälineiden turvallisuusvaatimukset täyttävien kuntoiluvälineiden sijoittamista leikkipaikalle ei ole rajoitettu, mutta niiden sijoittelussa tulee huomioida lasten fyysikkä asettamat rajoitteet. Tällaiset riskit poistuvat, kun tällaiset kuntoiluvälineet poistetaan. Poistoja tehdään pääasiassa peruskunnostusten ja välineiden hajoamisen myötä.

Ulkokuntoilupaikat tulee varustaa infotaululla ja yksittäiset välineet käyttöä ohjaavalla kyltillä. Tässäkin palvelutyypissä infotaulujen ja kylttien vaikuttavuus on usein kyseenalaista, mutta koska joitakin välineitä voidaan helposti käyttää väärin, kyltit ovat ehdottoman tarpeellisia.

3.4.2 Ulkokuntoilupaikkojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen

Jokaisella ulkokuntoilupaikalla tulee olla yleisinfotaulu, jossa tiedotetaan alueen käyttöön, kunnossapitoon ja palautteen antamiseen liittyvät oleelliset asiat. Lisäksi jokaisella välineellä tulee olla laitekohtainen käyttöohje välineen oikean käytön varmistamiseen.

Ulkokuntoilupaikat tulee sijoittaa siten, etteivät leikkipaikkojen lasten leikit ja ulkokuntoilupaikkojen kuntovälineiden käyttö sekoitu keskenään. Mikäli ulkokuntoiluvälineet asetetaan leikkipaikan läheisyyteen, niiden on täytettävä leikkipaikkastandardin vaatimukset.

Ulkokuntoilulaitteiden tulee olla sellaisia, joista ei aiheudu vaaraa raajojen litistymiseen tai pään kiinnijuuttumiseen. Vapaapainoja ei käytetä yleisten viheralueiden ulkokuntoilupaikoilla. Ulkokuntoiluvälineet huolletaan ja tarkastetaan säännöllisesti.

3.5 Skeittipaikat

Skeittipaikka on pääosin skeittaamiseen tarkoitettu kovapintainen alue, jolla sijaitsee erilaisia esteitä eli obstaakkeleita. Tyypillisesti skeittipaikalla liikutaan ja temppuillaan myös potkulaudalla eli skuutilla sekä joskus BMX-polkupyörillä.

3.5.1 Skeittipaikkojen riskinarviointi

Skeittipaikkojen käyttöön liittyy urheiluun normaalistikin kuuluvat riskit. Käyttäjät ovat tyypillisesti taidoiltaan monen tasoisia. Puutteellinen laudan hallinta saattaa aiheuttaa törmäyksiä tai muita vahinkoja, jotka eivät johdu itse skeittipaikasta. Tyypilliset riskit liittyvät rikkinäisiin rakenteisiin (kaaret, luiskat, rampit sekä rullaus- ja liukupinnat), irtovälineisiin sekä irtohiekkaan tai kiviin rullauspinnoilla. Lautailutaidot ja asianmukaisten turvavarusteiden käyttö vähentävät oleellisesti onnettomuuksien riskiä, mutta näihin on palvelun tarjoajan hankala vaikuttaa.

Joissain tapauksissa skeittilaudan karkaaminen lähiympäristöön saattaa aiheuttaa vaaratilanteita ulkopuolisille tai heidän omaisuudelleen. Erityisesti lapset saattavat käyttää skeittipaikkoja myös potkulaudoilla ja temppupyörillä. Näiden, usein eri-ikäisten, eri nopeuksilla ja erilaisilla välineillä liikkuvien käyttäjäryhmien törmäämiset voivat aiheuttaa vahinkoa. Myös viereisistä toiminnoista karkaavat pelivälineet voivat aiheuttaa vahinkoa.

Standardi SFS-EN 14974 käsittelee skeittipaikkoja. Standardin tavoite on eritellä turvallisuusvaatimukset, jotka mahdollisimman kattavasti suojaavat skeittipaikan käyttäjiä ja ulkopuolisia, esimerkiksi katsojia, vaaroilta silloin, kun aluetta käytetään asianmukaisessa tarkoituksessaan. Skeittipaikkojen suunnittelussa, rakentamisessa ja kunnossapidossa tulee noudattaa kyseistä standardia. Uudis- ja peruskunnostuskohteita suunniteltaessa alan harrastajat otetaan mukaan suunnitteluun heidän lajituntemuksensa vuoksi. Mikäli skeittausalueita pystytetään leikki- tai urheilukenttien, puistojen tai muiden samankaltaisten alueiden yhteyteen, ne tulee erottaa muista yleisistä alueista joko fyysisen etäisyyden, aidan tai muun rakenteen avulla. Skeittipaikoilla tulee olla standardissa kuvatun mukainen infotaulu.

Skeittipaikkojen tyypillisimpiä riskejä ovat mm. irtomateriaalin kulkeutuminen rullailualustoille. Betonirakenteiden ja skeittikivien lohkeilu ja halkeilu, sekä erilaisten kynnysten muodostuminen skeittirakenteisiin vaarantavat erityisesti aloittelevien käyttäjien harrastamista. Erilaisten omatekoisten rakenteiden ja temppupaikkojen rakentaminen (ei valvotusti/hyväksytysti) skeittipaikoille aiheuttaa usein vaaratilanteita.

3.5.2 Skeittipaikkojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen

Skeittipaikan korjaus- ja huoltotöihin pyritään perehtymään lisää alueen laajennuttua ja harrastajamäärien lisääntyttyä. Skeittipaikoilla tulee olla riittävä valaistus, jotta käyttö ilta-aikaan on mahdollisimman turvallista.

3.6 Frisbeegolfradat

Frisbeegolf on urheilulaji, jonka perusperiaate on sama kuin perinteisessä golfissa: tavoitteena on päästä radan alusta loppuun mahdollisimman vähin heitoin. Pienimmän tuloksen saanut voittaa. Rata koostuu väylistä, joiden pelaaminen aloitetaan avauspaikalta eli tiiltä ja ne päättyvät maalikoriin. Kiekkogolfradat ovat tyypillisesti 9- tai 18-väyläisiä. Radat ovat tyypillisesti puustoisilla alueilla ja vaihtelevassa maastossa, jotka tarjoavat luonnollisia esteitä kiekon lentoradalle. Nämä esteet ovat olennainen osa peliä, joten pelaajien ei tule muuttaa näitä esteitä vähentääkseen väylän haastavuutta.

3.6.1 Frisbeegolfratojen riskinarviointi

Frisbeegolfratoja eli liitokiekkoratoja varten ei ole olemassa omaa turvallisuusstandardia. Lajia varten on olemassa lajietiketti, joka esitellään tämän asiakirjan kappaleessa 7 ja jota suositellaan laitettavaksi esille infotauluun kaikille frisbeegolfradoille.

Frisbeegolfratojen suunnittelussa huomioidaan, että heittoväylät eivät risteidy tai sijaitse lähemmäs muiden kulkuväylien tai toimintojen kanssa. Erityistä huomiota tähän on kiinnitettävä siellä, missä näkyvyydet ovat sekä pelaajien että alueen muiden käyttäjien kannalta huonot. Kiekon karkaaminen mistä tahansa kohtaa rataa sellaiseen paikkaan, jossa se voi aiheuttaa vahinkoa, tulee minimoida. Mikäli aloitusheittopaikka rakennetaan maasta nostetulle korokkeelle, tulee se rakentaa sellaiseksi, että heittäminen on turvallista ja putoamisen suojaus on huomioitu. Rataa ei kannata toteuttaa korkeuseroiltaan ääreihin maaston kohtiin.

Harjavallan frisbeegolfratojen riskit liittyvät heitto ja kulkuväylien risteämisiin, kiekkojen lentämiseen ratojen ulkopuolelle sekä käyttäjien ja sivullisten puutteelliseen informointiin.

3.6.2 Frisbeegolfratojen onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen

Radat pyritään rakentamaan siten, että ne erottuvat selkeästi maastosta, jotta ohikulkeva käyttäjä ei päädy heittoradalle. Heittoalustojen tulee olla tasaisia ja turvallisia käyttää. Alustalla olevat kompastumisriskit poistetaan. Esteetön näkyvyys heittopaikalta heittosuuntaan pyritään varmistamaan. Maalikorit sijoitetaan sellaisiin paikkoihin, joissa maalikorin ohi suuntautuva heitto ei aiheuta vaaraa alueen muille käyttäjille tai ympäristölle.

3.7 Peli- ja luistinkentät

Pelikentällä tarkoitetaan tässä asiakirjassa usein hiekka tai sorapintaista yleiskenttää kaupungin yleisillä alueilla. Luistinkenttä poikkeaa pelikentästä lähinnä siten, että sitä

jäädyytetään talvella. Pelikentillä on pelimaaleja, jotka on ensisijaisesti valmistettu jalkapallon pelaamista varten. Kentillä olevien pelimaalien ulkomitat ja materiaalit voivat vaihdella.

Luistinkentillä voi talviaikaan olla myös jääkiekkokaukaloita. Kaukalon tavallisesti puiset reunat ovat vähän yli metrin korkuiset. Lisäksi erityisesti jääkiekkoa pelattaessa, reunojen yläpuolella on turvallisuussyistä esimerkiksi panssariverkosta, lasista tai pleksistä valmistetut läpinäkyvät seinät. Valtaosalle luistinkentistä tuodaan talveksi jääkiekkomaalit.

3.7.1 Peli- ja luistinkenttien talviajan riskinarviointi

Talviaikana luistinkenttien käyttöön liittyvät riskit voidaan jakaa karkeasti kahteen ryhmään, kentän käyttäjille ja sen ulkopuolella oleville henkilöille sekä omaisuudelle kohdistuviin riskeihin. Luistinkentillä tapahtuu puutteellisesta luistelutaidosta johtuvia kaatumisia ja törmäämisiä. Pelivälineitä voidaan myös laukoa toisia pelaajia kohti vahingossa tai tahallaan. Nämä ovat riskejä, joihin kentän ylläpitäjä ei käytännössä voi varautua eikä näitä riskejä ehkäistä.

Riskejä aiheuttaa tyypillisesti myös huono jään kunto sekä pelivälineen karkaaminen (laukominen) kentän ulkopuolelle. Myös heikkokuntoiset maalit sekä kaukaloilla päätyverkot voivat päästää lauottavia kiekkoja läpi. Edellisten lisäksi, myös revenneet maalirakenteet sekä erittäin helposti kaatuvat maalit voivat aiheuttaa vahinkoa käyttäjille. Heikko tai olematon valaistus lisää kaatumisia heikkokuntoisella jäällä ja voi heikentää muiden käyttäjien huomioimista. Nämä ovat seikkoja, joihin kentän ylläpitäjä voi vaikuttaa.

3.7.2 Peli- ja luistinkenttien kesäajan riskinarviointi

Kesäaikana pelikenttien riskit ovat saman tyyppisiä kuin talvella, mutta pääsääntöisesti lievempiä. Hyvin epätasainen tai muutoin heikko pelialusta voi aiheuttaa tahattomia kaatumisia tai pelivälineen kimpoamisia ei haluttuun suuntaan kentän ulkopuolelle. Pelivälineitä ovat esimerkiksi pesäpallo ja jalkapallo. Pelivälineen karkaaminen kentän ulkopuolelle on vaarallista silloin, kun kentän lähellä on esimerkiksi kulkuväylä, jolle pelaaja juoksee palloa hakemaan, jolloin voi aiheutua vaaratilanne kuten yhteentörmäys ajoneuvon kanssa. Iso osa jalkapallomaaleista on kaatumisherkkyydeltään vajavaisia vuonna 2018 voimaan tulleeseen eurooppalaiseen turvallisuusstandardiin EN 16579 vaatimukseen nähden. Pelimaaleissa esiintyy myös rikkoutuneiden rakenteiden vuoksi muun muassa teräviä osia ja revenneitä verkkoja.

3.7.3 Peli- ja luistinkenttien onnettomuuksien ennaltaehkäiseminen

Isoilla kentillä luistelu- ja pelialueet kannattaa mahdollisuuksien mukaan erottaa selvästi toisistaan. Maalit asennetaan sellaisiin kohtiin, että karkaava peliväline ei helposti suuntaudu muiden pelaajien, luistelijoiden ja ohikulkijoiden päälle. Tosin maalien sijoitteluun voidaan vaikuttaa vain rajallisesti käyttäjien siirtäessä maaleja haluamaansa paikkoihin. Näitä seikkoja voidaan ehkäistä paitsi kentän sijoittelulla jo suunnitteluvaiheessa, mutta mahdollisesti myös jäädyytettävän alueen valinnalla, mikäli tilaa on riittävästi. Jääkiekkomaalit viedään pois

kentiltä kesäaikana ja talviajaksi kentillä olevat pelimaalit viedään pois tai siirretään kentän sivuun ja lukitaan.

Jään pitäminen kelvollisessa kunnossa riittävän usein tapahtuvalla jäädytyksellä ja aurauksella vähentää luistellessa tapahtuvia kaatumisia. Jäädyttäminen ja etenkin auraaminen ajoitetaan mahdollisuuksien mukaan ajankohtaan, jolloin kentällä mahdollisimman vähän käyttäjiä. Työsuorituksen aikana kentät on suljettu käytöstä.

Harjavallan luistinkentistä osa on Teknisten palveluiden hoidossa ja osan hoitaa kyläyhdistykset.

3.8 Yleiset uimarannat

Yleisellä uimarannalla tarkoitetaan yleiseen käyttöön tarkoitettua, uintiin ja rannalla oleskeluun osoitettua luonnonvaraista tai rakennettua rantaa, jolle on määritetty toimintaa ylläpitävä palveluntarjoaja. Uimarantojen turvallisuudesta on säädetty kuluttajaturvallisuuslain 920/2011 lisäksi esim. Terveysturvallisuuslaissa 763/1994, pelastuslaissa 379/2011, järjestyslaissa 612/2003 ja maankäyttö- ja rakennuslaissa 132/1999.

Harjavallassa on kolme yleistä uimarantaa, jotka ovat eri kokoisia ja varusteluiltaan eri tasoisia. Kultakoukun uimaranta on ns. EU-ranta, eli ylittää EU:n uimavesidirektiivin kävijämääräkriteerit yli sadan päiväkäynnin rantana. Se sijaitsee joen pohjoisrannalla sillan pielessä, ja hiekkapohjaista rantaviivaa on muutama kymmenen metriä. Uimarannan varustukseen uintikaudella kuuluu kaksi laituria, pelastusrengas ja pelastuslautta, roska-astioita, pukukopit, esteettömät WC-kopit, pöytiä ja penkkejä, leikkivälineitä ja rantalentopalloalue. Kesäkaudella rannalla on ollut viime vuosina myös jäätelökioskiyrittäjä.

Kreetalan uimaranta on pieni ja rauhallinen ranta, ja se sijaitsee joen etelärannalla maisemapolun varrella. Uimarannalla on uintikaudella laituri, pelastusrengas, roska-astia, kuivakäymälä ja pukukoppi.

Pirkkalan uimaranta sijaitsee joen pohjoispuolella. Uimarannan varustukseen kuuluu uintikaudella laituri, pelastusrengas, roska-astia, pukukoppi, keinumisväline ja kuivakäymälä.

3.8.1 Uimarantojen turvallisuus

Yleisten uimarantojen kokonaisturvallisuudesta vastaa palveluntarjoaja, eli tässä tapauksessa Harjavallan kaupunki. Palveluntarjoajan tulee varmistaa, että uimarannalla ovat tarvittavat opasteet ja varoitukset, ilmoitustaulu sekä pelastusväline.

Tähän turvallisuusasiakirjaan on kirjattu rantojen tunnistetut vaarat sekä toimenpiteet vaarojen torjumiseksi ja suunnitelma turvallisuuden parantamiseksi. Jokaisen uimarannan erityispiirteet on otettava huomioon turvallisuutta arvioitaessa. Rannan käyttäjämäärä, asiakasprofiili, ominaispiirteet, vetovoimatekijät, rakenteet ja sijainti vaikuttavat turvallisuuteen liittyviin toimenpiteisiin.

Uintikaudella kunnallistekniset palvelut tekee yleisiin uimarantoihin tarkastuskäynnin aamuisin joka arkipäivä. Käynnin yhteydessä rantojen varustus, siisteys ja turvallisuus tarkistetaan silmämääräisesti, kerätään roskat ja tyhjennetään roska-astiat. Kuntalaiset ovat myös aktiivisia ilmoittamaan ilkeiden jäljistä tai muista havaitsemistaan puutteista turvallisuudessa. Jokaisella uimarannalla on ilmoitustaulu, josta käy ilmi uimarannan nimi, osoite ja kaupungin yhteystiedot.

Kaupunki pitää kirjaa tietoonsa tulleista onnettomuuksista ja läheltä piti –tilanteista. Vakavat onnettomuudet ja läheltä piti –tilanteet ilmoitetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesiin. Ilmoitukset tehdään sähköisesti Tukesin verkkosivuilla tai sähköpostilla. Ilmoituksen tekemisestä vastaa kunnallisteknisten palvelujen työnjohtaja.

3.8.1.1 Kultakoukun uimaranta

Kultakoukku on sesonkiaikana otollisina päivinä vilkas uimaranta. Rannalla on paljon lapsiperheitä, mutta myös varhaisnuoria ja nuoria. Rannan vetovoimaa lisää sen varustelu. Kaksi laituria lisää käyttäjäprofiilia. Matalalla rannalla olevan laiturin lisäksi kauempana sivummalla on toinen ponttoonilaituri paikassa, jossa veden syvyys on yli kaksi metriä ja siten laituri toimii hyppylaiturina. Pukukoppien, WC-tilojen ja pöytien ja penkkien lisäksi rannalla on keinut ja muutama muu leikkiväline, rantalentopallokenttä ja yksityisyrittäjän ylläpitämä jäätelökioski. Alueella on siis toimintamahdollisuuksia hyvin monen ikäisille käyttäjille.

Uimaranta on hiekkapohjainen ja matalarantainen eikä syvene nopeasti. Uimaranta on sillan muodostamassa poukamassa, joten uintialueen vedessä ei myöskään ole kovia virtauksia ennen kuin huomattavasti pidemmällä. Joen satunnainen vesiliikenne on kohtuullisen vähäistä, eikä ulotu uintialueelle, koska ranta on sivussa veneiden kulkureiteiltä. Uintialuetta ei siis turvallisuuden näkökulmasta ole tarpeellista rajata. Kuumina kesäpäivinä käyttäjiä saattaa olla runsaasti, mutta ranta ei ole niin ruuhkainen, että olisi tarvetta rantavalvontaan. Rannalla on hyvä näkyvyys joka puolelle, rannan profiili on matala ja rantaviivaa on siinä määrin, että kaikki mahtuvat ilman tungosta.

Uimarannan ja varusteiden kunto tarkastetaan ja tarvittavat korjaukset tehdään uintikauden alkaessa laituriensa asennuksen yhteydessä. Alueen leikkivälineet tarkastetaan leikkivälineiden tarkastussuunnitelman mukaisesti. Huhti-toukokuussa tehdään vuositarkastus, minkä lisäksi kesäkaudella tehdään toimintatarkastuksia kahdeksan viikon välein ja silmämääräisiä tarkastuksia kahden viikon välein. Näistä täytetään sähköistä tarkastus- ja huoltopäiväkirjaa suoraan Safe to Play –järjestelmään. Siivouspalvelut käy päivittäin siistimässä WC-tilat.

3.8.1.2 Kreetalan uimaranta

Kreetalan uimaranta on pieni ja rauhallinen hiekkapohjainen uimaranta. Ranta sijaitsee maisemapolun varrella, mutta on kuitenkin katseilta syrjässä, mikä mahdollisesti tekee siitä nuorisolle otollisen oleskelupaikan ja lisää ilkeiden riskiä. Rannan profiili on maltillisesti syvenevä eikä rannan läheisyydessä ole vilkasta vesiliikennettä. Uintialueen rajaamiseen ei siis

ole tarvetta. Paikan uintiturvallisuus ja varusteiden kunto tarkistetaan laiturin asennuksen yhteydessä, ja uintikaudella uimarannan varustus ja kunto tarkistetaan ja roskat kerätään joka arkipäivä. Kuivakäymälän siisteyttä ja paperitilannetta seurataan myös säännöllisesti tarkastuskäyntien yhteydessä.

3.8.1.3 Pirkkalan uimaranta

Pirkkalan uimarannalla on reilusti tasaista nurmialuetta, hiekkapohja ja paikkaan paistaa aurinko koko päivän, mikä tekee siitä kohtuullisen suosituksen uimarannan. Lämpiminä päivinä rannalla on runsaastikin käyttäjiä. Uimaranta sijaitsee Pohjoisrannantien vieressä, ja sen paikatustila on aivan oleskelualueen läheisyydessä. Autoliikenteen läheisyys lisää käyttäjien varovaisuuden tarvetta.

Rannan profiili on maltillisesti syvenevä eikä rannan läheisyydessä ole vilkasta vesiliikennettä, mikä aiheuttaisi vaaratilanteita. Uintialueen rajaamiseen ei näin ollen ole tarvetta.

Uimarannan uintiturvallisuus ja varusteiden kunto tarkistetaan laiturin asennuksen yhteydessä. Uintikaudella rannan siisteys ja varustus tarkastetaan, roskat kerätään ja roskastia tyhjennetään joka arkipäivä. Kuivakäymälän siisteyttä ja paperitilannetta seurataan myös säännöllisesti tarkastuskäyntien yhteydessä.

4 Perehdyttäminen ja kelpoisuusvaatimukset

4.1 Turvallisuusasiakirjan seuranta ja päivitykset

Turvallisuusasiakirjaa päivitetään vuosittain marraskuussa Kunnallisteknisen palvelun työjohtajan, puutarhurin ja leikkipaikkojen tarkastusryhmän yhteisessä päivityskokouksessa. Kokouksen koollekutsumisesta vastaa puutarhuri ja asiakirjan päivityksistä sovitaan päivityskokouksessa. Turvallisuusasiakirjan ajantasainen versio ja kokousten muistiot tallennetaan. Päivityksessä varmistetaan, että asiakirjan kaikki osa-alueet ovat ajan tasalla ja vastaavat käytännön toimintaa. Työjohtaja pitää yhteyttä ulkopuolisiin toimijoihin.

4.2 Vastuutahojen kelpoisuus

Kaikki keskeiset toimintapaikkojen turvallisuustyössä mukana olevat työntekijät perehdytetään tähän turvallisuusasiakirjaan sen valmistuttua. Toimintapaikkojen turvallisuuteen liittyvät osapuolet osallistuvat vuosittaiseen turvallisuusasiakirjan päivitystilaisuuteen. Kaikki turvallisuustyössä mukana olevat vakinaiset, määräaikaisten ja kausityöntekijät perehdytetään tähän asiakirjaan soveltuvin osin ennen töiden aloittamista.

Kelpoisuusvaatimuksena toimintapaikkojen käyttöönotto-, vuosi- ja toimintatarkastuksen tekijöille on vähintään Viherympäristöliiton hallinnoiman Leikki- ja lähiliikuntapaikkojen

turvallisuus -peruskurssin tai muun vastaavan kurssin käyminen vuoden 2008 jälkeen. Ammattitaitoa tulee pitää yllä käymällä vähintään yhden päivän mittainen saman aiheen täydennyskoulutus viiden vuoden välein. Toimintapaikkojen suunnittelijoille ja rakentajille ei ole kirjattu erityisiä ammatillisia kelpoisuusvaatimuksia, mutta henkilöiden tulee olla perehtyneitä toimintapaikkojen turvallisuusasioihin.

Toimintapaikkojen turvallisuustyötä tekeville henkilöiltä edellytetään riskinarviointikykyä. Kohdekohtainen riskinarviointi sisältyy tarkastusdokumentteihin (käyttöönottotarkastus, toimintatarkastukset ja vuositarkastus). Tarkastusten pohjana toimivat EN-standardit ja kansalliset viranomaismääräykset (mm. Tukes ja Ympäristöministeriön asetus rakennusten käyttöturvallisuudesta). Silmämääräisten tarkastusten tekijöille ei ole erityisiä kelpoisuusvaatimuksia, mutta henkilöt tulee perehdyttää tarkastusten tekemiseen (kohta 5.2.4).

5 Toimintapaikkojen tarkastaminen ja huolto

Kunnossapidon suunnittelu ja ohjeistus ovat keskeinen osa turvallisuustyötä. Toimintapaikkojen kokonaisturvallisuus lisääntyy, kun toimenpiteet on ohjeistettu ja aikataulutettu sekä vastuu määritetty. Kunnossapitoon kuuluvat olennaisina osina kohteiden tarkastukset ja huollot sekä näihin liittyvä dokumentointi ja tiedonkulku.

5.1 Laatu

Toimintapaikkojen kunnossapidon laadun tulee jatkuvasti olla sellainen, että turvallisuusriskit minimoidaan. Säännölliset tarkastukset ja huollot ovat kunnossapidon perusta. Etenkin talvikauden jälkeen kohteet tulee tarkastaa erityisen huolellisesti. Talvikautta käsitellään kappaleissa 3.3.3 ja 5.5.

5.2 Toimintapaikkojen tarkastaminen

5.2.1 Yleistä

Tämän asiakirjan toimintapaikoille on olemassa turvallisuusstandardit pois lukien frisbeegolf-radat. Niiden mukaan toimintapaikoilla tulee suorittaa kolmen tason tarkastuksia: vuositarkastuksia, toimintatarkastuksia sekä rutiinomaisia silmämääräisiä tarkastuksia. Lisäksi kohteen käyttöönoton yhteydessä tulee suorittaa käyttöönottotarkastus. Tämä toimintamalli otetaan käyttöön kaikilla tämän asiakirjan piirissä olevilla toimintapaikoilla.

Tarkastustoiminnassa oleellista on se, että siinä tiedostetaan ja tarkastetaan kaiken ikäisten välineiden ja rakenteiden mahdolliset puutteet sekä muut kohteen turvallisuuteen vaikuttavat tekijät.

Kohteen kokonaisturvallisuustaso on paljon muutakin kuin sen välineistön tai rakenteiden kuntoa. On tärkeää arvioida erilaisten vaarojen riskitaso ja aikatauluttaa niiden korjaukset.

Toimintapaikkojen turvallisuuden vuosikalenteri, josta käy ilmi tarkastusten ajankohdat.

	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
vuositarkastus												
Toimintatarkastus Leikkikentät yms. 8 vk välein												
Toimintatarkastus Koulut ja päiväkodit 8 vk välein												
Silmämääräinen tarkastus Leikkikentät yms. 1–2 vk välein												
Silmämääräinen tarkastus Koulut ja päiväkodit 1–2 vk välein												
Turvallisuusasiakirjan päivitys												
Kesäkauden ajankohtaiset asiat												

5.2.2 Tarkastusten tekijät

Harjavallan kaupungin toimintapaikkojen vuositarkastukset ja toimintatarkastukset suorittaa oma koulutettu tarkastusryhmä, joka suorittaa myös kaikkien uudis- ja perusparannuskohteiden käyttöönottotarkastukset. Oma henkilökunta tekee myös silmämääräiset tarkastukset.

5.2.3 Käyttöönottotarkastus

Käyttöönottotarkastuksessa uusi toimintapaikka otetaan tarkastustoiminnan ja kunnossapidon piiriin. Tämä tarkastus on rakennuttamisen päätepiste ja se suoritetaan ennen paikan käyttöönottoa. Vastuu käyttöönottotarkastuksesta on kohteen rakennuttajalla. Käyttöönottotarkastukset tehdään myös yksittäisistä välinevaihtoista, tällä varmistetaan niiden oikea asennus ja turvallisuus.

Käyttöönottotarkastuksessa käydään läpi toimintapaikan kaikki välineet ja rakenteet ja samalla ne tunnustetaan. Tarkastuksessa kiinnitetään huomiota mm. välineiden ja rakenteiden sijaintiin, turva-alueisiin, kulkuteihin ja riittäviin opastekyltteihin sekä infokyltin näkyvyyteen. Lisäksi tarkastetaan yksityiskohtaisesti välineiden ja muiden kalusteiden, esim. penkkien, katosten ja aitojen rakenteet. Välineiden stabiliteettiin ja asennusvirheisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Iskuja vaimentavien alustojen toimivuus eli laajuus ja syvyys tarkastetaan. Mikäli välineisiin on tehty rakentamisen yhteydessä muutoksia tai lisäyksiä, myös nämä asiat tarkastetaan. Tarkastuksessa kiinnitetään huomiota kohteen kokonaisturvallisuuteen. Tämä tarkoittaa mm. kohteen kaikkien välineiden ja rakenteiden tarkastamista sekä kohteen vaikutuksen miettimistä esim. läheisiin toimipaikkoihin, kulkureitteihin ja vesistöihin.

Tarkastuksessa käydään läpi myös alueen turvallisuutta heikentävät seikat, esimerkiksi suuret pudotukset kuten jyrkänteet ja huonokuntoiset puut.

Käyttöönottotarkastukset kirjataan varta vasten hankittuun Safe to Play (S2P) -ohjelmaan, johon kirjataan ylös kaikki alueen välineet ja varusteet sekä niistä tehdyt havainnot ja mahdolliset puutteet. Turva-alustat ja alueet tarkistetaan samassa yhteydessä välinekohtaisesti. Samalla ne lisätään leikkikenttärekisteriin. Tarkastuksen yhteydessä varmistetaan, että kaikki tarvittavat välinevalmistajan huolto- ja kunnossapito-ohjeet löytyvät. Ohjeet kerätään leikkipaikkakansioon. Kun käyttöönottotarkastuksessa mahdollisesti havaitut puutteet on korjattu, leikkipaikka voidaan ottaa käyttöön. S2P -ohjelmaa voidaan käyttää kaikentyyppisillä toimintapaikoilla, joissa on välineitä.

Käyttöönottotarkastus tulee tehdä rakennustyöryhmän vielä ollessa kohteessa, jolloin havaitut puutteet voidaan heti korjata. Jos havaitut puutteet aiheuttavat merkittäviä turvallisuusriskejä, ne on korjattava ja kohteessa tehtävä uusi tarkastus ennen kohteen käyttöönottoa turvallisuuden varmistamiseksi. Vähäiset turvallisuuspuutteet voidaan rajata käytävän alueen ulkopuolelle, jolloin alue voidaan ottaa osittein käyttöön, vaikka korjauksia jouduttaisiin tekemään. Tätä vaihtoehtoa käytetään etenkin sellaisissa tilanteissa, joissa joudutaan hankkimaan osia puutteiden korjaamiseksi ja osissa on pitkä toimitusaika.

Käyttöönottotarkastuksen voi suorittaa tarkastettavan toimintapaikkatyyppin turvallisuuteen pätevä henkilö, joka ei itse ole osallistunut asennustyöhön. Tarkastuksessa käytetään tarvittaessa apuna standardin mukaisia tarkastussondeja tai muita apuvälineitä, millä voidaan todentaa, että vaadittavat mitat välineissä ja niiden ympäristössä täyttyvät. Kohteen ajantasaisen suunnitelman tulee olla tarkastajan käytettävissä.

5.2.4 Rutiininomainen silmämääräinen tarkastus

Tämä tarkastustyyppi on erittäin tärkeä kohteen turvallisuuden toteutumisessa, sillä suurin osa kohteen puutteista näyttäytyy ensimmäisen kerran juuri näissä tarkastuksissa ja ripeä epäkohtiin puuttuminen varmistaa turvallisuutta tehokkaasti. Rutiininomaisessa silmämääräisessä tarkastuksessa havaitaan ja mahdollisuuksien mukaan korjataan sellaiset selvät vaaratekijät, jotka johtuvat ilkevälistä, normaalista käytöstä tai sääolosuhteista, esim. rikkoutuneet osat tai särkyneet pullot. Kohteessa olevat ylimääräiset esineet poistetaan ja infotaulun ja mahdollisten laitteiden käyttöohjeiden luettavuus varmistetaan. Samassa yhteydessä tarkastetaan, että kohteeseen johtavat väylät ovat kulkukelpoiset. Silmämääräisestä tarkastuksesta ei täytetä lomaketta. Tarkastuksen tekijä merkitsee suoritettua tarkastuksen järjestelmään tai leikkikenttäkansioon. Merkinnästä tulee käydä ilmi missä tarkastus on tehty, kuka sen on tehnyt ja koska. Silmämääräinen tarkastus suoritetaan pääkäyttökaudella leikki-, ulkokuntoilu- ja skeittipaikoilla 1–2 viikon välein. Toimintapaikoissa, jotka ovat kovassa käytössä tai joutuvat usein ilkevälistä kohteiksi, esim. Valtavimpula, voi tarkastus olla tarpeen päivittäin. Muilla toimintapaikoilla silmämääräinen tarkastus pyritään tekemään jatkossa käyttökaudella vähintään kahden viikon välein.

5.2.5 Toimintatarkastus

Toimintatarkastus on yksityiskohtaisempi tarkastus, jossa tarkastetaan välineiden sekä rakenteiden toiminta ja stabiilita. Erityistä huomiota tulee kiinnittää kulumisesta johtuviin vikoihin. Esimerkkejä toimintatarkastuksen kohteista ovat välineen ja maan välinen tila, alusmateriaalin kunto, näkyvissä olevat perustukset, terävät reunat, puuttuvat osat, liikkuvien osien liiallinen kuluminen ja rakenteiden eheys. Välinevalmistajien mahdolliset huolto- ja kunnossapito-ohjeiden tulee olla tarkastajien käytettävissä. Toimintatarkastukset kirjataan suoraan järjestelmään.

Toimintatarkastus tehdään leikki- ja kuntoilupaikoilla 8 vk välein huhtikuun alusta marraskuun loppuun. Jos leikkipaikoilla on talvella käytössä keinut, tai kenttä otetaan muusta syystä talvikunnossapitoon, suoritetaan tarkastukset läpi vuoden. Skeittipaikoilla ja frisbeegolf-radoilla toimintatarkastus pyritään tekemään kaksi kertaa vuodessa.

Toimintatarkastuksessa käytetään tarvittaessa tarkastussondeja tai muita apuvälineitä, millä voidaan todentaa, että vaadittavat mitat välineissä ja niiden ympäristössä täyttyvät. Mikäli toimintatarkastus ajoittuu talviolosuhteiden aikaan, merkitään se tarkastusraporttiin.

5.2.6 Vuositarkastus

Vuositarkastus tehdään välineen ja rakenteen, perustusten ja pintojen turvallisuuden selvittämiseksi. Tarkastuksessa huomioidaan myös mahdolliset muutokset välineen tai muun rakenteen turvallisuustasossa sen osien korjauksen, lisäyksen tai vaihdon jälkeen. Erityishuomiota tulee kiinnittää kiinteästi asennettuihin osiin. Vuositarkastuksessa arvioidaan välineiden kestävyys vuodeksi eteenpäin keskimääräisellä käyttöasteella. Mahdolliset muutokset ympäröivissä olosuhteissa, kuten esimerkiksi puusto, uudet väylät ja niin edelleen, tulee huomioida.

Vuositarkastus on samalla myös toimintatarkastus, joten myös toimintatarkastuksen sisältö huomioidaan. Välinevalmistajien mahdolliset huolto- ja kunnossapito-ohjeiden tulee olla tarkastajien käytettävissä. Vuositarkastukset kirjataan suoraan järjestelmään.

Vuositarkastus voi vaatia tiettyjen osien esiin kaivamisen tai purkamisen. Rakenteen mahdollisen muunlaisen heikkenemisen selvittämiseksi voidaan vaatia lisätoimenpiteitä. Vuositarkastus suoritetaan 1.4–30.5 välisenä aikana.

Vuositarkastuksessa käytetään tarvittaessa apuna tarkastussondeja tai muita apuvälineitä, millä voidaan todentaa, että vaadittavat mitat välineissä ja niiden ympäristössä täyttyvät.

5.3 Huollot

Tarkastusten lisäksi toimintapaikoilla tulee suorittaa säännöllistä huoltoa, joka sisältää ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä välineiden ja rakenteiden turvallisuuden ja toimivuuden säilyttämiseksi.

Toimintatarkastusten ja vuositarkastusten yhteydessä tehdään leikkipaikoilla seuraavia huoltoja:

- ruuvien kiristys
- ulkonevien naulojen sisään lyöminen
- Keinujen istuinten, ketjujen ja sakkeliin vaihto tarvittaessa

Muita säännöllisiä huoltotoimenpiteitä ovat mm:

- turva-alustojen harjaus -turvahiekan tasoittaminen
- välineiden turva-alueille kuulumattoman irtomateriaalin poisto
- rikkinäisten osien poisto, ellei se aiheuta vaaraa käyttäjälle
- kiinnittimien kiristys ja tarvittaessa vaihto
- kuluneiden tai viallisten osien vaihto
- hitsaus tai hitsien korjaus
- iskuja vaimentavien alustojen huolto
- laakereiden voitelu
- irtoturvaturva-alustamateriaalin lisääminen
- pintojen huoltomaalaus ja käsittely
- sadevesikaivojen tarkastus ja tarvittaessa tyhjennyksen tilaus

Näitä edellä mainittuja huoltotoimenpiteitä sovelletaan leikkipaikkojen lisäksi myös kaikkiin muihin toimintapaikkoihin. Huoltotoimenpiteitä tekevät leikkipaikkojen tarkastajat ja muu oma henkilökunta. Välineen yksittäisten osien muutokset tai rakenteelliset muutokset, jotka voivat oleellisesti vaikuttaa välineen turvallisuutta heikentävästi, tulee toteuttaa vasta kun asiasta on keskusteltu valmistajan tai muun asiantuntijan kanssa.

5.4 Korjaukset

Periaatteena on, että toimintapaikkojen tarkastuksissa havaitut puutteet korjataan mahdollisuuksien mukaan heti tarkastuksen yhteydessä. Erityisesti kiireelliset, vaaraa aiheuttavat viat korjataan heti. Mikäli vikoja ei saada heti korjattua, ne kirjataan ylös ja toteutetaan myöhemmin. Tarvittaessa väline tai rakenne asetetaan käyttökieltoon tarkoitukseen soveltuvalla tavalla, vähintään varoitusnauhalla tai suoja-aidalla, toiminto sulkemalla tai kokonaan väline tai rakenne poistamalla. käyttökieltoa tehostetaan käyttökieltokyltillä. Korjauksista sovitaan tarkastuksen jälkeen työnjohdon kanssa.

Korjaukset aikataulutetaan siten, että vakavan onnettomuuden riskit korjataan ensin (katso kappale 3.2). Kaikkia välineitä ei voida korjata samanaikaisesti eikä kaikkia puutteellisia

välineitä ole mahdollisuus vaihtaa uusiin. Vaarallisesti viallinen väline eristetään käytöstä, kunnes vika on korjattu. Välineiden poistoista sovitaan erikseen. Korjaustoimenpiteitä tehdään pääasiassa teknisten palveluiden omana työnä. Korjaukset, jotka kuuluvat välineiden takuun piiriin, sovitaan suoraan välinetoimittajan kanssa.

5.5 Talviajan toimenpiteet

Talvella toimipaikoista pidetään aktiivisesti kunnossa luistelualueita. Muilla toimipaikoilla ei tehdä säännöllistä kunnossapitoa talviolosuhteiden aikana. Ulkokuntoilupajoilla ja frisbeegolfradoilla talviajan käyttäjät ovat pääsääntöisesti nuorisoa ja aikuisia. Heidän riskinarviointikykynsä laiteiden ja ratojen suhteen on parempi kuin varhaisnuorison ja lasten. Näiden toimintapaikkojen talviajan hoito olisi erittäin työllistävää ja käyttömäärään nähden epätarkoituksenmukaista. Leikkipaikkojen talviajan toimenpiteistä on kerrottu tarkemmin kappaleessa 3.3.3.

5.6 Dokumentointi ja tiedonkulku

Harjavallan kaupungilla on ollut käytössä Safe to play järjestelmä 2.5.2022 lähtien. Pääkäyttäjänä toimii kunnallisteknisten palveluiden työnjohtaja, hallinnoijana puutarhuri ja tarkastajina ja huoltohenkilöinä kaksi tähän koulutettua työntekijää.

Tiedonkulku on ollut Harjavallassa hyvä, oman työyhteisön havainnot ja kuntalaisten ilmoitukset ilkeistä ja vioista ja puutteista on saavuttanut vastuullisen tahon helposti ja näihin on pyritty aina reagoimaan mahdollisimman nopeasti.

5.6.1 Dokumenttien säilytys

Toimintapaikkojen tarkastustiedot tulee säilyttää vähintään 10 vuotta vahingonkorvaustilanteiden varalta. Välinevalmistajien tarkastus-, huolto- ja kunnossapito-ohjeet, varaosaluettelot nimikenumeroin, sekä välineiden tarkastus- ja testaustodistukset kerätään toimintapaikkojen kansioihin ja kohteiden suunnittelu-, tarjous- ja mahdolliset kilpailutusasiakirjat tallennetaan tiedostoihin.

5.6.2 Yleisten alueiden päivystystoiminta

Katu- ja viheralueiden kunnossapidon ja turvallisuuden varmistamiseen kuuluu ympärivuotinen valmius kiireellisten korjaustöiden tekemiseen myös virka-ajan ulkopuolella. Virka-ajan ulkopuolella puhelinpäivystyksestä vastaa Teknisten palveluiden päivystäjä ja aluehälytyskeskus.

6 Vaara- ja vahinkotilanteiden käsittely

6.1 Onnettomuuskirjanpito

Kaupungin tulee pitää säännöllistä vahinkokirjanpitoa tapahtuneista onnettomuuksista ja läheltä piti -tilanteista. Kirjanpidon perusteella voidaan suunnitella ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä onnettomuuksien välttämiseksi. Harjavallassa on ollut käytössä vanha kuluttajaturvallisuus tapausilmoituslomake, joka myös on päätetty päivittää ja lisätä kaupungin sivuille. Lomakkeet käsittelee Kunnallisteknisten palveluiden työnjohtaja, jolla on onnettomuustietojen kokoamisvastuu. Vahingoista tiedotetaan myös leikkipaikkojen tarkastusryhmää. Myös päivystyspuhelimien ja keskuksen tulevat tiedot onnettomuuksista tai läheltä piti- tilanteista raportoidaan työnjohtajalle. Mikäli vahingon kärsijä ei ole tiedossa, mutta onnettomuuden tiedetään tapahtuneen, kirjataan tapahtumasta kaikki tiedossa olevat tiedot.

Onnettomuuskirjanpitoa hyödynnetään säännöllisesti toiminnan kehittämiseksi ja turvallisuuden edistämiseksi. Tapahtuneet onnettomuudet ja läheltä piti -tilanteet käydään läpi palaverissa. Tapausten perusteella analysoidaan, minkälaisissa välineissä ja millä toimintapaikoilla onnettomuuksia sattuu eniten ja pohditaan, minkälaisilla keinoilla onnettomuuksia voitaisiin ehkäistä. Harvinaiset yksittäistapaukset sekä välineiden tietoinen korkeariskinen väärinkäyttö tulee erottaa todennäköisistä turvallisuusriskeistä.

Jos toimintapaikan välineessä on vakava turvallisuuspuute, tulee selvittää myös muiden toimintapaikkojen samankaltaiset välineet ja tehtävä korjaukset tarpeen mukaan myös niihin.

6.2 Onnettomuuksista tiedottaminen valvontaviranomaiselle

Vakavat vahingot ja vakavat läheltä piti -tilanteet ilmoitetaan Tukesiin. Vakavimmista leikkivälineissä sattuneista onnettomuuksista tulee toimittaa tieto myös välinevalmistajalle. Tiedottamisen vastuuhenkilö on Kunnallisteknisten palveluiden työnjohtaja.

7 Tiedottaminen käyttäjille

Jokaiselta toimintapaikalta tulee löytyä keskeiseltä paikalta vähintään yksi infotaulu, jossa mainitaan seuraavat yleistiedot toimintapaikkatyyppistä riippumatta:

- Kohteen pelastusosoite
- Yleinen hätänumero
- Kunnossapitäjän yhteystiedot
- Ilmoitus siitä, jos paikalla ei ole talvikunnossapitoa

Lähteet:

[Uusi laki vapaa-ajan palvelujen turvallisuudesta | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)
Luettu 16.3.2026

[Kulutuspalvelujen turvallisuus | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#) Luettu 16.3.2026

[Valvonta | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#) Luettu 16.3.2026

[Laki kulutuspalvelujen turvallisuudesta | 185/2025 | Suomen säädöskokoelma | Finlex](#) Luettu
16.3.2026

[Uimarantojen turvallisuus | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#) Luettu 17.3.2026

Junttila Esa: Toimiva, kestävä ja turvallinen leikkikenttä. Viherympäristöliitto ry. 2009.

Tampereen kaupungin internetsivut